

УСНЕ МОВЛЕННЯ ЯК ПОКАЗНИК ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Серед людей віку 30+ є багато таких, які можуть сказати, що вивчали іноземну мову в дитячому садку, у школі, потім кілька років у ВНЗ і навіть відвідували мовні курси, однак усе одно не говорять цією мовою. На жаль, таких людей досить багато, і це незаперечний факт. Чому це відбувається навіть із сучасним поколінням, до якого належать наші студенти? Якими є шляхи подолання цієї проблеми?

По-перше, треба чітко усвідомлювати, що таке мовлення. У будь-якому мовознавчому словнику можна знайти визначення: “Мовлення – це акт уживання людиною мови для спілкування”.

По-друге, вживання іноземної мови можна умовно розподілити як побутове (хобі, подорожі тощо) та професійне (з метою фахової комунікації).

Кожна мова має свої правила, й ігнорувати їх нерозумно. Неможливо навчити іноземної мови людину лише вивчаючи слова або опрацьовуючи виключно граматику. Співати пісні цікаво, але ми не навчаємо музиці, й обговорювати фільми теж можна, проте треба спершу навчити слухати й чути. Отже, навчання усного мовлення має обов'язково бути комплексним: опрацювати граматику відповідно до правила про «100 вправ», потім закріпити отримані знання за допомогою читання й аудіювання. І лише на завершальній стадії маємо роботу з власне усним мовленням як кінцевим результатом опрацьованого матеріалу, коли студент чітко усвідомлює, що говорить і як, тобто ефективно взаємодіє з метою комунікації.

Для студентів немовних навчальних закладів різного рівня й спрямування навчання професійного іноземного мовлення завжди було складним і незрозумілим процесом: брак мотивації, низький загальний рівень володіння мовою, нецікаві навчальні матеріали тощо. Однак вихід завжди є, і він полягає у формуванні й розвитку саме навичок усного мовлення в цілому. Відповідно до методичних вимог викладання іноземних мов, етапи формування,

вдосконалення та розвитку навичок усного мовлення мають обов'язково відповідати таким показникам як:

- Цілеспрямованість і мотивація – яка мета того, що викладач робить під час заняття і чи буде це пов'язано з виходом в усне мовлення.

Етапи підготовки до усного мовлення передбачають певну організацію навчального процесу із застосуванням як граматичних, так і лексичних вправ, практикою усного мовлення в невеликих за обсягом змодельованих діалогах, і лише наприкінці цього етапу можна отримати самостійне монологічне мовлення.

- Ситуативність – уникати використання неситуативних фраз на всіх етапах формування навичок усного мовлення.

Так, прикладами ситуативних фраз, що стовідсотково вживаються в повсякденному мовленні, можуть бути такі: How are you? Were you there yesterday? Have you ever thought of going to Egypt? тощо. А фразу “London is the capital of the UK” вчили у школі всі, але за нагоди, навіть 50% тих, хто вивчав, не відразу пригадають і правильно вимовлять.

- Рівень вміння – студент сам може добирати слова і фрази, доречно і влучно використовує їх за потреби підтримати розмову.

Досить часто можна чути: “Я вивчив англійську”, а на практиці студент ледь підтримує розмову. Для того, щоб хоч трохи наблизитися за рівнем володіння мовою до носіїв мови, треба дуже багато й систематично працювати. Особливо дієвою з точки зору поліпшення рівня мови є опрацювання неадаптованого аудіоматеріалу: випуски новин BBC, перегляд художніх фільмів з обов'язковим скрибтуванням тексту. Погоджуємося, що для студентів немовних ВНЗ це буде особливо складно, але ефективно на рівні аудіювання й говоріння в подальшому. Для того щоб пом'якшити психологічний спротив студентів, викладачеві також потрібно виконати чималу роботу з підготовки до застосування методу скрибтування. Не лише дібрати посильний аудіоматеріал із поступовим збільшенням рівня складності, а й дуже ретельно опрацювати певний граматичний матеріал, котрий багато хто вважає нудним і

необов'язковим. Так, у контексті граматики хотілося б відзначити таку річ, як розрізнення ідіом та вільних словосполучень (складені дієслова/ складені присудки). Неправильне тлумачення фраз “She is in red” (=She is wearing a red dress; тут *in red* – вільне словосполучення; частина складеного іменного присудка) та “She is in the red” (=She is in a really difficult financial situation; тут *in the red* – ідіома) не сприятиме розвитку усного мовлення, може стати причиною непорозуміння.

На жаль, деякі студенти досі не мають сформованих на належному рівні вмій спілкуватися рідною мовою, що звичайно також впливає на успішність оволодіння іноземною мовою.

Отже, щоб незнання англійської не стало перепоною на шляху до кращої освіти й успішної кар'єри, не варто відкладати вивчення іноземної мови. Альтернативою застарілим посібникам можуть бути інтернет – ресурси, котрі мають безліч матеріалів: тексти для читання з аудіо супроводом (<http://www.manythings.org/voa/medical>), приклади анотацій до препаратів тощо. Досить часто нам здається, що немає сенсу вчити англійську просто зараз, якщо в цей момент для цього немає гострої потреби. Хибною є думка, що розпочинати навчання варто лише тоді, коли така потреба виникне. По-перше, щоб досягти успіху, потрібні час і практика. Упоратися за два-три місяці майже нереально, це можливо хіба що за умови феноменальних здібностей до засвоєння іноземних мов. По-друге, відкладаючи навчання до настання сприятливої нагоди, ми тим самим відмовляємося від багатьох освітніх і кар'єрних можливостей, доступних уже сьогодні.

1. Список використаних джерел

2. Жигжитова Л. М. Нові тенденції у викладанні іноземних мов у немовних ВНЗ [Електронний ресурс] // 7 Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Сучасні методи викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі» (2013). URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1165> (дата звернення: 14.01.2019).

3. Соловьева Н. Г. Обучение устной речи в старших классах школ гуманитарного типа с использованием аутентичных культурно-страноведческих материалов: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.01 Томск, 1997. 251 с.
4. <https://uk.wikipedia.org>
5. <http://learnenglish.britishcouncil.org>